

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Vincentii Brvni, Societatis Iesv, Meditationes, De
Præcipvis Mysteriis Vitæ & Passionis D. N. Iesv Christi**

Cum Veteris Testamenti Figuris, & Prophetijs, varijsque Documentis ex
quoque Euangelio depromptis, Nunc ex Italico in Latinum translata

Meditationes, De Vita Et Passione D. N. Iesv Christi

Bruno, Vincenzo

Coloniae Agr., 1599

VD16 ZV 2606

X. De muliere adultera.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59846](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59846)

DE MULIERE ADULTERA.

MEDITATIO X. EVANGELIUM.

IESVS perrexit in montem Oliueti, & diluculo iterum venit in templum, & omnis populus venit ad eum, & sedens docebat eos. Educunt autem Scribae & Pharisei mulierem in adulterio deprehensam, & statuerunt eam in medio. Dixerunt ei. Magister, haec mulier modo deprehensa est in adulterio. In lege autem Moyses mandauit nobis, huiusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis? Hoc autem dicebant ei tantes eum, ut possent accusare eum. **I**ESVS autem inclinans se deorsum, digito scribebat in terra. Cum ergo perseverarent interrogare eum: erexit se, & dixit eis. Quis sine peccato est vestrum, primus illam

Joan. 8.

CH
illum la
se inclin
dientes a
bur, in
remanit
in medic
SVS, di
reacula
uit: Quae
xit autem
dem ab
peccare.
TH
tion
nata est a
refactum
crimini
2. In
Israhel
nam, test
in adulte
de menda
conatibus
Sofanna
illam

illam lapidem mittat. Et iterum
 se inclinans scribebat in terra: Au-
 dientes autem vnus post vnum exi-
 bant, incipientes à senioribus; &
 remansit solus IESVS, & mulier
 in medio stans. Erigens autem se IE-
 SVS, dixit ei, Mulier vbi sunt qui
 te accusabant? nemo te condemna-
 uit: Quæ dixit. Nemo Domine. Di-
 xit autem IESVS. Nec ego te con-
 demnabo. Vade, & iam amplius noli
 peccare.

FIGVRAE.

THAMAR accusata de fornica-
 tione à Iuda socio suo condem-
 nata est ad mortem: sed postquam pa-
 tet factum est ipsum Iudam potius eius
 criminis reum, Thamar liberata est.

Gen. 38.

2. Iniqui illi Babilonij senes, populi
 Israhelici iudices accusarunt susan-
 nam, testificantes se eam deprehendisse
 in adulterio. Sed à Daniele conuicti
 de mendacio, patet factisq; iniquis eorū
 conatibus à populo sunt condemnati,
 Susanna autem liberata.

Dan. 13.

PROPHETIAE.

- Psal. 9.** 1. **I**N laqueo isto quem absconderunt, comprehensus est pes eorum. Cognoscimus minus iudicia faciens: in operibus mansuarum comprehensus est peccator.
- Iob. 5.** 2. **Q**ui apprehendit sapientes in astutiarum, & consilia pravorum dissipat.

CONSIDERATIONES.

IAM impij Principes Sacerdotum Pharisei sub hoc tempus consilio nito decreuerant CHRISTVM in medio tollere, & addicere cum morte. Quia verò Dominus quem nihil horum omnium conscius erat, idcirco tuac temporis studiosius prædicavit, populoque instruendo vacabat. Nam cum ille esset lampas illa ardens & lucens, posita super candelabrum verberet lucem mundo, quo vicinior tempus ut extingueretur potius accenderetur, hoc viucius respiciens & radios salutiferæ lucis sparsit. **Matt. 5.** benedictus IESVS hoc tempore dies in docendo consumebat in templo, & sub vesperam ciuitate egredebatur, & ibat in montem Oliueti. **Idcirco non ignorarent scelerati illi Pontifices**

E VITA

AE. ces existimantes opportunum tempus
 esse comprehendendi Christum supe-
 riori proximo die ministros suos in
 templum ad id præstandum amanda-
 rant. Verum illi, cum ei more suo præ-
 buissent, ita verborum suavitate & vi
 capti suat, vt attingere eum non aude-
 rent, & re infecta redirent. Reprehensi
 autem acriter à Sacerdotibus, responde-
 runt *Nunquam sic locutus est homo.* O quã
 potens & efficax est veritas, maximè
 quando cum amore & salutis alienæ
 zelo coniuncta est: hæc enim valet nõ
 ad amicos tantum, sed etiam ad inimi-
 cos ipsos expugnandos, & conuincen-
 dos: eoque amplius, quod ex eius ore
 profecta & pronunciata sit, qui est ipsa
 veritas, & fons infiniti amoris & cari-
 tatis. Bene verò dixistis vos Ministri,
 nunquam hominem sic locutum esse:
 nam verba quæ audistis, non fuerunt
 puri hominis verba, non sancti alicuius
 Prophetæ multo minus angeli cæ-
 lestis, sed Domini angelorum & Crea-
 toris cæli & terræ. Iam verò, quoniam
 Nicodemus oculus CHRISTI disci-
 pulus illi malignantium concilio in-
 terfuerat, ex his ministrorum verbis,
 occasionem sumpsit CHRISTVM de-
 M. s. fenden-

Ioan. 6.

fendendi. Quare dissensione inter eos
 orta, peruerſi Phariſei nouum confi-
 lium inierunt quemadmodum publi-
 cam aliquam calumniam in benedi-
 ctum IESVM conflarent, & populo infa-
 mem & exoſum redderent, ne quis de-
 inceps auderet contra eos mutire, vel
 impijs eorum conatibus obſiſtere. Ab-
 ijt ergo Saluator in montem Oliueti,
 & mox ſummo mane redijt ad tem-
 plum, vt quemadmodum omnibus
 præcedentibus diebus fecerat, ſaluti a-
 nimarum promouendæ vacaret. Non
 latebat manſuetum agnum peſſimus
 Iudæorum animus in ſe: nec tamen id-
 eo deſtitit fontem miſericordiæ ſuar
 eis aperire, & bonum pro malo redde-
 re, nouiſin dies afficiendo beneficijs.
 Et bene dicit Euangelium eum dilu-
 culo veniſſe Hieroſolymam, nam in-
 gens ille & irrequietus amor iuuandi
 animas, quo pectus eius continenter
 ardebat, impellebat eum, vt nulla in-
 terpoſita mora, conferret ſe ad paſcen-
 das & tuendas oues, quæ inter impioſ
 Iudæos, quaſi crudeles lupos, verſa-
 bantur. Deinde idco ſummo dilu-
 culo redijt, vt miſera illi mulieri adul-
 teræ, cuius inſelicem caſum præui-
 derat, in tempore manum ſuam
 præ-

præberet, ac non solum manibus Iu-
 daeorum, qui decreuerant eum lapi-
 dare, verum etiam demonis inferna-
 lis faucibus, à quo anima eius obside-
 batur, eriperet. Vnde congruenter scri-
 bitur venisse ex monte Oliuarum, id
 est, misericordiæ, ex monte pietatis ad
 saluandam illam animam: sicut per
 eadem misericordiæ viscera amoris
 plenissima iam ante dignatus erat ve-
 nire ab alio ad illuminandas nostras
 mortales tenebras, & dirigendos pedes *LUC. I.*
 nostros in viam pacis & salutis. Quid
 denique aliud tam subitus & matuti-
 nus CHRISTI reditus significauit, quã
 iam incipere tempus nouæ gratiæ, quo
 Euangelicæ veritatis lux, depullis, no-
 cturnis veteris legis tenebris, ac figura-
 rum antiquarum umbris, nascentis so-
 lis instar oriri debuit, & radios suos in
 vniuersum mundum diffundere? Qua-
 re & rectè subiunxit, totum populum
 confluisse ad eum in templum, ipsum-
 que sedentem eos docuisse: nam quan-
 do Dominus in Ecclesia sua per sui E-
 uangelij prædicationem sedere cœpit,
 omnes populi deserta suorum idolo-
 rum vanitate, sanctam eius doctrinam
 complexi sunt.

2. ADDUXERVNT ergo ad
 CHRISTVM Scribæ & Pharisei mul-
 lierem in adulterio deprehensam di-
 centes. *Magister, hęc mulier modo deprehen-
 sa est in adulterio. In lege autem Moyses
 mandavit nobis, huiusmodi lapidare. Tu ergo
 quid dicis?* Nunquam pessimi Scribæ &
 Pharisei à persequendo benedictio IESU
 cessabant; nunc eum calumniaban-
 tur in suis discipulis, nunc ob conuer-
 sationem cum peccatoribus, nunc ob
 miracula vel doctrinam. Iam autem
 calumniam illi struere conātur in ob-
 servatione Legis, atque ita per summi-
 fraudem & nequitiam conātur ex eius
 ore extorquere aliquod verbum, vane
 ansam capiant eum accusandi, & eum
 Legis transgressorem condemnandi.
 O anima mea, quam solliciti & dilige-
 tes sunt hostes Domini tui in quæren-
 da occasione eum persequendi, & tu
 incuriosè finis elabi tot occasiones ei
 inseruendi, cum speciatim multis no-
 minibus, ob quam plurima beneficia
 ab eo recepta, ad gratias agendas ei
 obligata. Deprehenderant iniqui illi
 homines miseram mulierem in adul-
 terio; itaque gaudio exultantes, quæ-
 rentandi Saluatoris opportunam occa-
 sionem inuenissent, cōprehensam ad
 eum

eum adduxerunt; & primo quasi hono-
 ris causa, compellant eum Magistrum,
 deinde allegata Moysis lege, de adultera
 lapidanda sententiam eius sciscitantur. *Leu. 20.*
 O reuerentiam malitiosam, o sub-
 missionem simulatam venenatae men-
 tis, & duplicis cordis, o labia plena im-
 posturae & falsitatis. Appellant Magi-
 strum, vt profiteantur, scilicet, se disci-
 pulos eius, cuius erant capitales inimi-
 ci. Poscunt eius sententiam non ad
 cognoscendam iustitiam, & verita-
 tem, sed ad tendendum laqueum veri-
 tati. Dicebant ergo impij isti intra se.
 Si responderit mulierem secundum le-
 gem esse lapidandam, illudemus illi,
 quasi oblito suae misericordiae quam-
 tam studiosè annunciat, imò digito-
 eum tanquam hominem crudelem de-
 monstrabimus, & plebi à qua nomine
 mansuetudinis hactenus tantopere a-
 matur & colitur, reddemus exosum.
 Sin autem, ne nomen mansueti homi-
 nis amittat, responderit non esse lapi-
 dandam, tunc eum, tanquam scelerum
 patronum, legis transgressore; & Moysi, *Ex. 19. 20.*
 imò Deo ipsi, qui per Moysen legem
 dedit, contrarium, publicè curabimus
 comprehendi, & velut dignum morte
 à cum hac adultera lapidibus obrue-
 mus.

Prov. 1.

mus. Verum, quid dicitis o infelices
Iudaei? an oēs vestrae artes, doli & frau-
des potuerūt aliquid aduersus diuinam
sapientiā & potentiam? *Non est sapientia,*
inquit ille, *non est prudentia, non est consilium*
contra Dominum. Considera hic quam
indecere zelo false iustitiae scelesti illi
Pharisaei hanc miseram faminam edu-
xerint ad lapidandum; cum ipsi multo
illa deteriores fuerint, licet amore sui
& superbia excaecati id non agnosce-
rent, & indulgentes sibi, tam seueri er-
ga alios fuerint. Considera deinde ex
alia parte clementissimum IESVM,
quanta prudentia, post auditam mulie-
ris accusationem, nullo responso dato,
inclinans se digito in terra scripsit.
Quid enim aliud hoc exemplo redem-
ptor noster declarare voluit, quam se
esse illum ipsum, qui legem per Mo-
sen datam tabulis lapideis digito inscri-
psit, ac proinde se quoque, velut au-
torem legis, habere auctoritatem con-
donandi poenam legis? Inclinat quo-
que se in terram ut ostenderet se com-
motum & flexum ad misericordiam ver-
sus peccatores. Nam si filius Dei non
inclinasset suos caelos, & in terram de-
scendisset ad scribendum in terra, & or-
perandum in ea salutem hominum,
nunquam

*Exo. 31. 34**Leu. 9.**Psal. 17.*

nunquam
liberat
cender
nocent
psi ad
randan
ra pecc
re pecc
clinavi
vt quo
scribere
reus co
ritu vol
ad hum
vt suam
agnosce
& pecca
sua mul
quam fu
licet m
abstinere
seuors
ue, se in
humeros
pristinam
3. IN
vrgeban
ret, sed
tes laque

nunquam ista natura nostra adultera
 liberata fuisset, nec homo caelum af-
 cendere potisset. Inclinat se instar in-
 nocentis agni de caelo in terram dela-
 psum ad tollenda peccata mundi, ad one-
 randam se etiam huius miseræ adulte-
 ræ peccatis, sicut omnia humanæ natu-
 ræ peccata in se susceperat. Adhæc in-
 clinavit se Saluator, scripsitq; in terra,
 ut quo digito scripserat legem iustitiæ,
 scriberet etiam legem caritatis in ter-
 renis cordibus Iudæorum: itaque hoc
 ritu voluit ipsos quoque commonere
 ad humiliandum & inclinandum se,
 ut suam intus conscientiam discuteret,
 agnoscerentque se etiam esse infirmos
 & peccatores, atque ideo per scelera
 sua multo illa pœna se digniores esse,
 quam fuerit adultera, donec miseri a-
 lienæ miseriæ, à tam immiti iudicio
 abstinerent. Inclinat se denique ut mi-
 sericors pastor, qui inuenta infirma o-
 ve, se inclinat ad subleuandam eam in
 humeros, & deportandam in ouile, ut
 pristinam recuperet sanitatem.

Luc. 15.

3. INTERIM Scribæ & Pharisei
 urgebant IESVM, ut responde-
 ret, sed animo fraudulento necen-
 tes laqueum, ut caperent in sermone.

Asta.

Astabant velut lupi rapaces, nō solum ad deuorandam hanc aberrantem ouiculam, nempe adulteram, sed etiam ad discerpendum mansuetum agnellum CHRISTVM. Ex altera parte in horum luporum, accusatorum medio afflebat misera hæc muliercula, oppleta lachrymis, rubore, & pudore suffusa, non ausa oculos suos à terra attollere, præ nimia verecundia sui lapsus. Stabat inter spem & metum; considerans enim seipsam, magnam metuendi causam habebat, cum agnosceret se peccatricem & mortem ex lege promeruisse. Sperabat tamen oculis in Saluatorem coniectis, de quo iam audierat, quam esset misericors, & quot peccatoribus peccatricibusque peccata benignè condonasset: quare nec potuit sibi persuadere, ex ore tanta dulcedine redundanti tam crudelem posse sententiam prodire. Etenim qua ratione respondere potuisset lapidandam esse hanc peccatricem, is qui venerat non ad perdendum animas, sed potius ad eas quæ iam perditæ erant quærendas & saluandas. Cum ergo Pharisei persistenter in extorquendo responso à Iesu, ea spe freti se eum, aut de crudelitate, aut certe de iniustitia conuicturos, tandem erexit

Luc. 9.

le CHI
peccata
mittat.
plenum
quo est
tissimum
trarium
tia alien
tissimè
di pecca
niens no
peccato
iustitiam
bus mu
re. Si aut
peccato
quoque
nunc di
callida p
intra vos
dandam
mansuet
conuinc
pientissim
est, quo
sua astut
pet, resp
& mitem
strum, pri
niatur pe

IESUS & respondit. *Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat.* O responsum sapientia diuina plenum, & veraci illo ore dignum, à quo est profectum. Responsum prudentissimum, quod neque legi erat contrarium, nec à misericordia & clementia alienum, quasi dicere voluisset. Rectissime mandauit Moyfes, vt eiusmodi peccatrices lapidarentur, sed conueniens non est, vt id præstetur manibus peccatorum. Implete ergo vos primo iustitiam legis, & sic poteritis manibus mundis peccatricem hanc lapidare. Si autem agnosceitis vos quoque esse peccatores, vel liberate illam, vel vos quoque pænæ legis subijcite. Quid nunc dicitis Iudæi? vbi est nunc vestra callida prudentia? cum ratiocinantes intra vos dicebatis; si ille dixerit, lapidandam, conuincemus eum non esse mansuetum, sed crudelem: si negarit, conuincemus iniustitiæ. Ecce nunc sapientissimus IESVS, de quo scriptum est, quod sapientes comprehendat in sua astutia, & consilia impiorum dissipet, responsionem dat omnino iustam & mitem dicens: *Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat.* Puniatur peccatrix, sed non à peccatoribus.

1. Cor. 3.
 Job. 5.

bus, Impleatur lex, sed non à legi-
 transgressoribus. Verbum profecto
 abbreviatum, sed vivum & efficax, om-
 nique gladio ancipiti penetrabilis.
 O quomodo hoc verbo confixa &
 transverberata sunt dura illa pectora,
 quam validè hoc lapillo percussa &
 confracta sunt aërea malignorum lu-
 dæorum frontes. Dominus verò post
 compressam hoc veraci responso ac-
 cusatorum audaciam, rursus incli-
 nat se, & in terra scribit. Vbi perpende-
 tres esse sententias datas de hac pec-
 catrice. Prima fuit severæ iustitiæ,
 quam dederunt Pharisei allegantes le-
 gem Moysis; quæ sententia suum ef-
 fectum habere nō potuit, nisi à CHRIS-
 TOSTO, qui erat finis & complementum
 legis, confirmaretur. Duas reliquas sen-
 tentias postea dedit CHRISTVS.
 Prior fuit veritatis. Posterior gratiæ,
 conuenienter illi dicto Ioannis. Lex
 per Moysen data est, gratia & veritas per
 IESVM CHRISTVM facta est. Pro-
 re, quæ fuit plena veritatis, Dominus
 pudescit accusatores, vt loqui non au-
 derent. posteriore peccatricem absol-
 vit. Post priorem ergo sententiam
 prolatam, Dominus denuo cepit scri-
 bere in terra. Quid verò putamus aliud

Ioan. 1.

CH
 cum ser
 rat lege
 deis, qu
 illa præ
 Pharisæ
 niendis
 Vbi cog
 scribit in
 Pharisæ
 di luce i
 sua cont
 tuerint se
 ptorum
 iunt gra
 se institu
 trici. V
 improbi
 pettè cer
 itam, pa
 § T I ac
 prosequ
 que suis i
 clara luce
 si, non si
 subducer
 illud Pro
 quem abs
 rum.
 4. CON
 iudicia. N

eum scripsisse digito illo, quo scripserat legem Moyſi datam in tabulis lapideis, quàm ipſam legem, ac imprimis illa præcepta, contra quæ illi Scribæ & Phariſæi, qui tam erant ſeueri in puniendis alijs, plus alijs delinquebant? Vbi cogita Dominum; interea dum ſcribit in terra, interius in cordibus Phariſæorum operatum fuiſſe, eiufmodi luce illud colluſtrando, vt inſpecta ſua conſcientia, facile agnoſcere poterint ſe eſſe omnium illorum præceptorum tranſgreſſores, atque ita viderint grauiorem accuſationem contra ſe inſtitui, quam ipſi intenderat peccatrici. Vnde quia partim exiſtimabant improbitatem ſuam, quam ipſi tam aperte cernebant, alijs quoque patefactam, partim quod reſponſo CHRISTI adempta eſſet illis ſpes omnes proſequentæ ſuæ accuſationis, laqueiſque ſuis implicandi CHRISTVM, quaſi clara luce præſentiæ CHRISTI percuſi, non ſine pudore alius poſt alium ſe ſubducere ceperunt, vt compleretur illud Prophetæ dictum. *In laqueo hoc, quem abſconderunt, comprehenſus eſt eorum.* *Psalm. 9.*

4. CONSIDERA admiranda Domini iudicia. Nā vt impij illi ſenes Babylonij cum

Dan. 13.

cum accusassent & condemnassent Sannam quasi ream adulterij, vt lapidaretur; à Daniele de mendacio conuicti sunt: & deprehensi criminis rei, à populo condemnati & lapidati sunt: sic improbi hi Iudæi venerunt accusatores, sed discesserunt rei; venerunt ad condemnandam & lapidandam hanc peccatricem, sed ipsi à CHRISTO conuicti, quod peccatrice esset deteriores, à propria conscientia condemnati & lapidati sunt: & fortè, quia illis in mentem veniebat exemplum illorum Babyloniorum iudicium, veriti ne CHRISTVS, sicut ipsis iam clarissime suam improbitatem patefecerat, ita patefeceret alijs, atque ita à populo lapidibus obrueretur, partim pudore, partim metu coacti inde dilapsi sunt. Vbi simul considera, forte benignum IESVM, non minus illorum, quam peccatrix miserum, ne nimirum pudefierent, postquam responso illo suo eos pupugisset, studio se inclinasse ad scribendam in terra, vt videretur alij rei, more hominum, intentus, atque ita ipsi minore rubore, & liberius discedere possent. Ergo hi peccatores, mulieris accusatores, ad præsentiam IESV patroni eius & defensoris, disparuerunt, non aliter, quam

quàm, vt loquitur Propheta, *sicut deficit Psal. 67.*

sumus, & sicut fuit cera à facie ignis. Vbi nota, quemadmodum nulla res, ne mundus quidem totus vna cum inferno possit nocere illis, quorum Dominus patrociniū suscipit: nam vt dicit Apostolus, Si Deus pro nobis, quis contra

Rom. 8.

nos? Quis accusabit aduersus electos Dei? Deus qui iustificat, quis est qui condemnet?

CHRISTVS IESVS qui mortuus est, imò qui & resurrexit, qui est ad dexterā Dei, qui etiam interpellat pro nobis. Noli ergo anima mea peccatrix aliud refugium vel auxilium quærere, nisi benignissimum Iesum, qui vti misertus est huic peccatrici, ita pro immensa sua caritate non desinet quoq; misereri tui. Ad illū ergo

Psal. 26.

recurre, in illo solo confide, omnem spem tuam in eo defige, dicens cū Propheta. Dominus illuminatio mea & salus mea, quem timebo? Dominus protector vite meae à quo trepidabo? Pone me iuxta te, & cū

Iob. 17.

superest manus pugnet contra me.
SUPEREST nunc dulcissime Domine, quia responso tuo conuicisti & pudefecisti accusatores tuos, nunc ultimam tandem sententiam gratiæ proferas, qua peccatrix absoluat. Erigens ergo se CHRISTVS dixit. Mulier, vbi sunt, qui te accusabāt? nemo te condemna-

ma-

mnauit? Quæ dixit. Nemo Domine.
 leque subiunxit. Nec ego te condem-
 nabo. Vade & iam amplius noli pecca-
 re. O vox misericordiæ, ô auditus ga-
 dij & lætitiæ salutaris. Vide quomodo
 in vna eademque sententia obuiam
 sibi misericordia & veritas, pax & iusti-
 tia. Nam quod Dominus noluit con-
 demnare hanc adulteram, fuit opus
 misericordiæ & dulcedinis; quod autē
 dixerit ei, ne amplius peccaret, fuit o-
 pus veritatis & iustitiæ, Benignus I E-
 SVS tanquam clemens & misericors
 huic peccatrici cōdonauit peccata præ-
 terita, liberando eam à pœna: sed vt in-
 stus peccatum eius damnauit; veritate
 nim illi, ne in posterum amplius pecca-
 ret, quia scriptum est, Deum non velle
 iniquitatem, & odisse omnes qui ope-
 rantur eam. Dixit ergo. *Nemo te condem-
 nat: ui nec ego te condemnabo.* ô verba su-
 auissima, ad quoduis durum cor rumpen-
 dum valentia. Neque mirum est, eam à
 I E SV condemnatam non esse: si enim
 Scribæ & Pharisei inimici eius nō con-
 demnarunt eam, quomodo potuit eam
 condemnare amicus ita fidelis? cuius
 fuit tanta caritas, vt non pro amicis so-
 lum, sed etiam pro inimicis voluerit a-
 nimam suam ponere? Quomodo ad-
 uoca-

Psal. 84.

Psal. 5.

Rom. 5.

CR
 uocatus
 ratione
 Qua rat
 tut is,
 berando
 submitt
 vnde pro
 ire verb
 tertia mo
 de quo se
 fecerit, &
 lectetur:
 quod no
 sed vt co
 non aliu
 misericor
 lius Patri
 lationis:
 ipso Dom
 super bou
 uitos & i
 fun, Soler
 que comm
 namque
 bi consid
 quibus D
 lutem per
 ternam pr
 lieri lapsu
 quod fuer

uocatus poterat damnare illam, quam *1. Iodn. 2.*
 ratione officij tenebatur defendere?
 Qua ratione sententiã mortis ferre po-
 tuit is, qui ad nos iuste cõdemnatos li-
 berandos, iniustã mortis sententiã se
 submitit: Deniq; quomodo ex illo ore,
 vnde prodibant verba vitæ, poterãt ex-
 ire verba mortis? Certè nõ poterat sen-
 tenciã mortis proficisci ab auctore vitæ,
 de quo scriptum erat, quod mortẽ non *Sap. 1.*
 fecerit, & in viuorũ perditione non de- *Ezech. 18.*
 lectetur: & de quo iterum scriptum est, *33.*
 quod non velit mortem peccatoris,
 sed vt conuertatur & viuat. Imò ab eo
 non aliud expectandum erat, quàm
 misericordia & clementia, cum sit fi-
 lius Patris misericordiarum & conso-
 lationis: illius benignissimi Patris, qui, *2. Cor. 1.*
 ipso Domino teste, facit oriri Solem
 super bonos & malos, & pluit super *Matth. 5.*
 iustos & iniustos. Quare mirum non
 fuit, Solem iustitię, lucem suam, radios-
 que communicasse huic peccatrici, plu-
 uiamque gratiæ suæ illi immisisse. V-
 bi considera occultos modos & vias;
 quibus DOMINVS solet ad sa-
 lutem perducere eos, quos ad vitam æ-
 ternam prædestinavit: nam huic mu-
 lieri lapsus initium dedit salutis, &
 quod fuerit obnoxia peccato, viam illi
 ape-

aperuit ad deliberationem, non solum ab illo peccato, sed etiam ab omnibus alijs, & denique quod fuerit accusata occasionem dedit eius absolutioni.

Psal. 78.

Quam verè, ô Deus meus, de te ille propheta dixit. *In mari via tua, & semita tua in aquis multis & vestigia tua non cognoscuntur.* Felix mulier, quæ post lapsum non

Psal. 36.

in hominum, sed Dei manus incidit, de quo scriptum est, quod cadenti supponat manum suam, ne totus collidatur. Felix, quod infirma adducta es, &

Luc. 6.

hunc cælestem medicum, à quo exornata virtus sanans omnes, ac denique quæ cum esses ovis errabunda, vero bono pastore tuo obuiaueris, qui te acceptam è faucibus immanium luporum incolumem ad electum tuum gregem reduxit.

6. CONSIDERA postremo benedictum IESVM hoc iudicio & sententia de hac muliere prolata, non aliud præfigurare voluisse, quam solenne iudicium & sententiam nostre naturæ humanæ datam, cuius typus mulier hæc peccatrix fuit. In quo iudicio, & diuinæ iustitiæ plenè satisfactum est, exigenti, vt pœna expiaretur peccatum, & diuinæ misericordiæ, vt culpa gratis remitteretur, & cōdonaretur. huiusmodi

CH
 zat hum
 tiz spo
 cors DE
 cordia &
 dientia,
 matores m
 adultera
 sum dese
 per Prop
 caas cum
 iustitiæ c
 legis, po
 vt scribit
 tam quis fo
 ratione du
 Erat ergo
 mortis, se
 ti expers,
 dem, & sa
 dixit S. Io
 CHRIS
 lapis ex m
 cere pote
 stolo, sit s
 gatus à pec
 hanc adul
 lapidauit,
 scendit, h
 terram in
 beret; quã

rat humana natura in statu Innocen-
 tia sponsa dilecta, quam sibi miseri-
 cors DEVS desponsauerat in miseri-
 cordia & fide: sed discedens a sua obe-
 dientia, quasi stulta dixit, *Vadam post a-*
matores meos. Itaq; violata fide facta est
 adultera, verumq; & legitimum spon-
 sum deseruit, quod deplorans DEVS
 per Prophetam, *Tu quidem, inquit, forni-*
ca es cum amatoribus multis. Quare rigor
 iustitiae conuenienter seueritati illius
 legis, postulabat vt illa lapidaretur,
 vt scribit Apostolus illis verbis. *Irri-*
tam quis faciens legem Moysi sine vlla mise-
ratione duobus aut tribus testibus moritur.
 Erat ergo humana natura sua culpa rea
 mortis, sed non erat homo vllus pecca-
 ti expers, qui primus possit eijcere lapi-
 dem, & satisfacere pænae legis: nam vt
 dixit S. Iob. *Nemo mundus à sorde.* Solus
 CHRISTVS filius Dei, verus & viuus
 lapis ex monte altissimo abscissus, id fa-
 cere poterat, cum solus ipse, teste Apo-
 stolo, sit *sanctus, innocens, impollutus, segre-*
gatus à peccatoribus. Qui legi satisfecit, &
 hanc adulteram in persona propria tūc
 lapidauit, quando ex mōte Oliueti de-
 scendit, hoc est, de excelsis cælis, se in
 terram inclinauit, vt digito in ea scri-
 beret; quādo humiliavit se, carnem nos-
 tram

N stram

Ose. 2.

Ibidem.

Hebr. 10.

Deut. 17.

Iob. 25.

Dan. 2.

Hebr. 7.

Ephe. 2.

Hebr. 6.

Ioan. 10.

Osee. 13.

1. Tim. 2.

stram assumendo, ad salutem hominum efficiendam, vt in se supplicium peccatis nostris debitum transferret, *interficiens*, vt loquitur Apostolus, *inimicitiam seipso*, & legi satisfaciens, quæ nō debet peccatum remitti sine effusione sanguinis. O quantum discrimen est, Domine clementissime, inter nostram & Moysaicam legem? & quanto tu manufactus es illo? Moyses enim condemnat & occidit, sed tu absoluis, & viuificas. Bona foret anima mea, si cognoscens sanctitatem tuæ sanctæ legis eam contra meo inscriberet: tunc enim certa esse se non scribendam tanquam reprobam cum Phariseis in terra, sed in celo cum tuis sanctis discipulis. O quam vetus est dulcis IESV quod per Prophetam dixisti. *Perditio tua ex te Israel tantummodo in me auxilium tuum*. Tu enim, vt dicit Apostolus, omnes homines vis saluos fieri; & ad agnitionem veritatis venire: sed nos peruersis operibus nostris contra nos ipsos sententiam scribimus, & inimici facti propriæ salutis, bellum mouemus contra nos ipsos, atque infatigabilem freneticorum proprijs manibus cornu strum vulneramus. Magnam certe occasionem haberes Domine pudefacere *di me in conspectu tuo*, quando meo

C
reputo
dem da
quando
es cum
ad me
moris p
meum;
spectum
sponse
metam
Ecce er
ritati co
priorem,
nunc. P
cundum
nec per
tuo diue
cum viu

O
me
rã è ma
sine o
diter di
cord e
es ab ill
peccatū
ri inimi
velit e
quarum

reputo, quoties velut sponsa infida fi-
 dem datam violavi. Sed ex alia parte
 quando te audio dicentem. *Tu fornicata* *Hier. 3.*
es cum amatoribus multis, tamen revertere
ad me, & ego suscipiam te. Ad hæc verba a-
 moris plenissima colliquescit totū cor
 meum; & incipio audere in tuum con-
 spectum prodire, ac dicere, dulcis mi
 sponse. *Verba vitæ æternæ habes, quibus* *Joan. 6.*
metam suaviter inuitas & trahis ad te.
 Ecce ergo Domine, tuæ immensæ car-
 itati confusus: reuertor ad te virum meum
 priorem, quia bene mihi erat tunc magis quam *Osee 2.*
 nunc. Placeat ergo tuæ bonitati, me se-
 cundum promissionem tuam recipere,
 nec permittere, vt amplius ab amore
 tuo diuellar, sed desiderem semper te-
 cum viuere, & mori.

COLLOQUIUM.

Orabis Christum Dominum per ele-
 mentiã illã, qua mulierem adulte-
 rã è manib. accusatorū suorū eripuit, &
 sine ordinationis sententiã misericor-
 diter dimisit, vt dignetur quoq; miseri-
 cordi oculis respicere animã tuã toti-
 es ab illo vero & legitimo spōso suo per
 peccatū, cōsensu ad suggestiōes adulte-
 ri inimici dato digressã & separatã, nec
 velit tecum in iudicium intrare, & anti-
 quarum iniquitatū tuarum memisse:

Psal. 142. quando quidem in conspectu eius nemo viuens iustificari possit: sed potius velit te à crudelibus accusatoribus, & seuerissimæ iustitiæ timore liberatum, gratiæ & beneuolentiæ suæ sententiâ absoluere & dimittere in pace: cum suæ bonitatis proprium sit semper misericordiam & parcere illis, qui ex corde penitentiam agunt, & cum fiducia ad eum recurrunt.

DOCUMENTA.

1. **A**DLTERA à multis accusabatur, & ab omnibus cõdemnabatur, quod erat in manibus Iudæorum: sed ut primò cepit versari in conspectu CHRISTI, omnes Pharisæi se subduxere, & nullus eam cõdemnauit. Quare à CHRISTO absoluta est. Sic nos, quando permanemus in peccatis, longè remoti à CHRISTO, non solum demeremur & propriam conscientiam, sed tot accipiamus, quot peccata habemus: verum quando per confessionem humiliati adimus CHRISTUM per remissionem peccatorum consecuti sumus, non est amplius, qui accuset vel condemnet, & à Deo absolui mur & liberamur.
2. CHRISTVS primo Iudæis adulate nomen deferentibus, sententiâque ab ipso sciscitantibus, non respondit, deinde incerta scribere cepit: cumque denuo responsione urgerent, ambiguo responso dato, rursus scribere

bere cepit
liorem
si quando
deferat
non de
precipi
ad conde
nem om
& immu
fictos,
3. CH
liris ad
significat
boni & r
Dignus a
liquid m
mus stati
secretionis
tere, inq
vel non
tores, con
4. Dis
um ad m
dum and
stim sente
eius que c
tate acci
fraudati
5. CH
sponso p

bere cepit, & ita, digressis accusatoribus mulierem liberavit. Quo facto voluit nos docere, si quando lapsus aliquis proximi nostri ad nos deferatur, etiamsi reprehensione dignus sit, non debere nos ad iudicandum esse faciles & precipites apud nosipsos, multo autem minus ad condemnandum eum apud alios: sed rationem omnem & viam inire excusandi illum & imminuendi, cogitantes nos omnes è terra factos, & posse similiter peccare & labi.

3. CHRISTVS audita accusatione mulieris adulteræ, digito scripsit in terra. Terra significat cor humanum, ex quo omnes fructus boni & mali actionum nostrarum procedunt. *Mat. 15.* Digtus designat discretionem. Quando ergo aliquid mali de proximo audimus, non debemus statim temerè eum iudicare, sed prius discretionis digito humiliter cor nostrum discutere, inquirendo, si inique immunes à peccato, vel non: & si deprehendamus nos esse peccatores, condoleamus aliorum lapsibus.

4. Distulit quoque Dominus responsum suum ad informandos Principes & Iudices, ut dum audiunt aliquas accusationes, non confestim sententiam proferant, sed prius causam eiusque circumstantias examinent, ne iniquitate accusatorum, vel specie aliqua iustitiæ defraudati, iniustam sententiam pronuncient.

5. CHRISTVS, ut accusatores suo responso pudescerent eorumque iniquitatem de-

monstravit, denuo se in terram ad scribendum inclinavit, ne magis, si in eos diutius respiceret, pudescerent, & liberius se inde subducerent. Nimirum nos quoque instruens, si quando videamus aliquem nostra commotione, vel reprehensione pudefactum, non illi insistant diutius, vel oculis in eius vultum coniecta maiorem illi ruborem procreare, sed potius fragilitati humane miserendo, dissimulare.

6. Qui in Dei conspectum prodeunt corde diuini, non merentur exaudiri in suis precibus, sed potius cum pudore repudiari, ut hic accidit Pharisaeis, quorum conatus in terram reciderunt. Nam exitum felicem haberi non possunt negotia, quae ceteri speciem boni praeserant, tamen non ad honorem & gloriam Dei, sed proprii commodi causa suscipiuntur. Contra vero qui in conspectum Dei prodeunt cum humilitate & verecundia, agnoscunt se peccatores, merentur obtinere veniam, sicut obtinuit humilis ille publicanus, & haec quoque adultera.

Luc. 18.

7. QUI sine peccato est vestrum, inquit CHRISTVS, primus in eam lapidem mittat. Qua sententia discimus non murmurare, aut male loqui de proximis nostris, considerando multas nostras imperfectiones & peccata: quia quarecumque sanctus & iustus homo sit, semper, si bene conscientiam suam excutiat, inueniet quod in se reprehendat, &

que ita non facile lapides ob murmuracionem
in alios emitet.

8. Dixit **CHRISTVS** mulieri, neque
se condemnare illam; iret modo, & non pecca-
ret amplius. Vide eundem Dominum, qui in
hac vita tam misericordem se declarat erga
peccatores, quos peccati punitet, quique peccare
desistunt, fenerissimum in eos futurum, qui be-
nitate eius, persistendo in peccatis, abutun-
tur. Vade qui nunc dicit. Ego te non condemno
postea duram & terribilem proferet senten-
tiam, qua condemnabit peccatores ad supplicia
inferni.

9. **CHRISTVS** non condemnauit eam,
que à nullo erat condemnata: ut tu intelligas, si
tua te vita non condemnet; nec condemnandū
esse à Deo: & licet multa peccata admiseris,
si tamen per penitentiam illa expiaris, & so-
lus cum **CHRISTO**, uti hac mulier, per-
miseris, cū proposito voluntati eius obsequen-
di, & sanctam eius legem præstandi, non du-
bium, quin iusto dei iudicio sis absoluendus.

10. Idem Dominus, qui dixit mulieri. Non
te condemnabo, dixit quoque. Vade & noli am-
plius peccare: ubi iustissimus hic iudex non
promittit aut misericordiam solam, aut mi-
natur solum iudicium, sed vtrumque facit, ut
omnes intelligant, si causam habeant fidendū
in ipso, quoniam suavis est & misericors, si-

*milititer causam habere timendi quoniam
 stus est. Vnde qui nunc cum misericordia
 lerat vt inducat eos ad penitentiam, postea
 seuerissimè castigabit, si penitentiam agere
 nolint. Vult ergo Dominus, vt inter spem
 metum semper viuamus, spe que erecti post
 lapsum in peccatum non desperemus: et
 more perterrefacti, promissione misericordie
 abutentes in iudicium non incurramus. Quere
 re benignus IESVS, qui vult omnes salu
 fieri, ij qui sunt in periculo desperationis pro
 ponit portum remissionis et venie: qui veri
 sub umbra misericordie sue veniunt in per
 culum nimie fiducie, differentes de die
 in diem emendationem, minatur
 seueritatem sue
 iustitie.*

DE

DE
 N
 S
 M
 I
 P
 R
 vic
 ta
 discip
 hic, au
 sceretur
 hic pe
 sed vt
 illo M
 ius qui
 nit no
 rari, q
 sum m
 puit i